

Z poligrafią przez wieki

Drukowanie ruchomą czcionką

SVITLANA KHADZHYNova, STEFAN JAKUCEWICZ

Epoka drukowania ruchomą czcionką rozpoczęła się w 1041 r., gdy Chińczyk Bi Sheng wynalazł glinianą, wypalaną (ceramiczną) ruchomą czcionkę [1], a zakończyła w 1843 r., z chwilą wynalezienia w USA przez Richarda Marcha Hoe'a rotacyjnej arkuszowej maszyny gazetowej, drukującej ok. 20 tys. egzemplarzy gazety na godzinę. Maszyna została zoptymalizowana w 1846 r., a rok później opatentowana.

Bi Sheng nie miał rangi urzędowej, a więc był prostym człowiekiem – według jednych źródłem kupcem, a innych – kowalem [2]. Mimo wypalania, czcionki Bi Shenga były kruche, łatwo się tamaty i z czasem zaprzestano ich stosowania.

Rys. 1. Bi Sheng
(Źródło: <https://www.pinterest.es/pin/372391462917793299/> – dostęp 13.01.2021)

Rys. 2. Gliniane czcionki Bi Shenga
(Źródło: <https://encryptedtbn0.gstatic.com/images?q=tbn:AND9GcS0gk7AjFWPKNh5geVYJQFUpl7xtnRW1H3leA&usqp=CAU> – dostęp 13.01.2021)

Tak więc jednym z najważniejszych kamieni milowych w historii poligrafii było wynalezienie w Chinach, w 1041 r., ruchomej czcionki przez, wspomnianego już, Bi Shenga.

Dr hab. inż. **S. Khadzhynova**, Centrum Papiernictwa i Poligrafii, Politechnika Łódzka, ul. Wólczajska 223, 90-924 Łódź,
dr hab. inż. **S. Jakucewicz**, s.jakucewicz@gmail.com

Rys. 3. Warsztat drukarski z czasów Bi Shenga
(Źródło: Seeger Jürgen. 2015. *Wer hat denn tatsächlich den Druck mit beweglichen Letter erfunden? Die Schwarze und die Weisse Kunst*, 5)

Rys. 4. Forma zestawiona z glinianych czcionek i odbitka z niej
(Źródło: <https://bigera518ywan.weebly.com/uploads/5/2/5/3/52531995/5856723.jpg?502> – dostęp 13.01.2021)